

Naturskyddsföreningen
Tyresö

PROGRAM
Vår & sommar

2020

Kallelse:
Årsmöte
16 mars

<https://tyreso.naturskyddsforeningen.se>
<https://www.facebook.com/TyresoNaturskyddsforening>

Välkommen till Supernaturåret 2020

Detta är året då många hoppas att vi ska kunna hejda den minskande biologiska mångfalden i världen. För vi vet att hotet om förlust av kanske 1 miljon växt- och djurarter är ett lika stort hot mot livet på jorden som den stigande temperaturen.

Ett roligt sätt att göra skillnad är att bygga insekshotell där vildbin och andra insekter kan lägga ägg i hål, som borrats i träbitar. Skydda gärna med nät mot hackspetten. Insekshotellen på bilden har vi satt upp vid lilla källarstugan på Alby Friluftsgård.

Foto: Sara Karlberg

Foto: Daniel Koller

Och när du ändå är igång för att hjälpa krypen, så ordna ett vattenställe intill, där de kan få dricka utan att drunkna. Ett vattenfat med stenar eller kulor att sitta på, eller en liten damm, om du har plats. Då kommer trollsländor, fåglar och många andra vackra gäster!

Läs vidare på sid. 10 om "Ett surrande Tyresö", som är ett kommunprojekt för att öka den biologiska mångfalden! Läs om Naturskyddsföreningens **Rädda bina-kampanj** på www.naturskyddsforeningen.se/raddabina/ där finns många fina tips om bi-växter och insekshotell.

Hela Sverige ställer om!

Den 2 mars 2020 startar Naturskyddsföreningens kraftsamling "Hela Sverige ställer om".

Det är en satsning för att driva på för en omställning av alla delar av samhället som hjälper till att bromsa klimatförändringarna och värna den biologiska mångfalden. Med projektet vill Naturskyddsföreningen samla det växande engagemanget och ge möjlighet till konkret handling för klimatet och den biologiska mångfalden. Under de kommande tre åren kommer projektet att jobba med tre övergripande kampanjer:

En fossilfri värld

Levande skogar

Framtidens mat

Hur bidrar Tyresö kommun till Klimatomställningen?

Miss inte att träffa de nya strategierna i vår kommun, **Hållbarhetsstrateg** Felix Ockborn och **Vattenstrateg** Per Tholander, som har mycket viktiga funktioner i Tyresös klimatomställning. De kommer att berätta om sitt spännande arbete och vi får tillfälle att ställa frågor.

Välkommen **Måndag 16 mars i Kvarnhjulets café, hus C kl. 19.30-21.00**

(Efter vårt årsmöte som är 18.30 - 19.30.)

OBS! Du är välkommen 19.30 om du inte ännu är medlem eller kan vara med på årsmötet!

Vår- och sommarprogram 2020

För information och ev. ändringar, se hemsidan:
tyreso.naturskyddsforeningen.se

Klädbytdag

Lördag 28 mars kl 12-15.00

Inlämning från kl.11

i Kvarnhjulet, hus B. Ett roligt sätt att förnya garderoben. Lämna in max 5 st hela och rena plagg - dam, herr, barn och välj ut 5 nya plagg. Klädkreatör Loretta kommer att vara med och visa hur man kan skapa nytt av använda kläder. Vi kommer också att få höra om vad "Slow fashion" är och info om kommande klimatgrupp. Välkomna!

Kontakt: AnnJeanette 0709-80 67 63.

annjeanette.keinonen@telia.com

"Yllet" Spinn och tovningskurs

Under hela våren

Under våren fortsätter vi med våra träffar Varannan måndag; **10 februari, 24 februari, 9 mars, 23 mars, 6 april, 20 april, 4 maj, 18 maj och 1 juni kl. 18.00.** Vi samlas på Kulturskolan i Tyresö, i bildsalen en trappa ner. Även inhopp! Du får lära dig att hantera världens bästa funktionsmaterial – fårull, och göra egna sittunderlag, tofflor, konstverk eller spinna eget garn. Både nybörjare och redan erfarna spinnare och tovare är hjärtligt välkomna!

Anmäl att du kommer till: **Tiina Vinter, 073-6279676, tiina.vinter68@gmail.com.** Pris: 300 SEK/gång

Natursnokarna - För barn och deras vuxna

Söndag 19 april kl. 13:15

Plats: Alby Friluftsgård, vid parkeringen
Vi följer djurspår och undersöker växter och natur i Albyskogen. Om vädret tillåter så grillar vi. Ta med matsäck och kläder efter väder.

Kontakt: Felix Österlund, 0707963279

Årsmöte

Måndag 16 mars kl. 18.30-21.00

Kvarnhjulets Café, Hus C Pluggvägen 6
Kl. 18.30-19.30 är det årsmötesbestyr.

Därefter kl. 19.30 serveras gott fika och vi hälsar de två nya kommunstrategerna välkomna!

Hållbarhetsstrateg Felix Ockborn och **Vattenstrateg Per Tholander**. Då får vi höra om vad som händer i Tyresös Klimatomställning.

Miss inte detta tillfälle!

Du är välkommen kl. 19.30 om du inte är medlem eller inte kan delta i årsmötet.

Info: Solveig Dahl 070-350 11 39

Lammvisning på Uddby gård Lördag 9 maj kl.11, 13 och 15

David, bonden på Uddby, visar de nyfödda lammen, som vi får klappa och berättar om djuren på gården. Visning sker vid 3 tillfällen. Fika och korv säljs på gården under dagen.
Kul för hela familjen Ingen avgift.
Info: Solveig Dahl 070-350 11 39

Grodkonsert

Torsdag 16 april kl. 20.30 – 21.30

Grodkväll vid Njupkärrret (mellan Farmarstugan och Hästskovägen) som är en rik grodlokal som har restaurerats förra året för att inte torka ut. Jonas Hedlund är vår guide som visar hur grodorna ser ut och lever. Förhoppningsvis kommer de att sjunga för oss under kvällen! Samling vid busshpl. Kamomillgränd (buss 802). Stövlar, ficklampa och varma kläder rekommenderas!

Gratis och kul för hela familjen!

Info: Alexandra Dybeck, 070-710 2721.

Klimatdag i Tyresö Centrum Lördag 25 april kl. 11-14

Tema: Bo, res och ät klimatsmart.

Foto: Barbro Rhose

I år städar vi vid Nyfors stränder!

Lördag 2 maj kl. 10-13.00

se mer info på sidan 7!

Ängsslätter Ahlstorp

Söndag 9 augusti kl 10 - ca 14

Denna dag får vi möjlighet att uppleva hur en slåtterdag gick till förr i världen. Man kan lära sig att slå med lie, räfsa och göra hässjor. Det finns liar och räfsor att låna, men ta gärna med egna om du har. Vi har också räfsor till barnen som också får plocka blommor och lära sig deras namn. Efter slåtter och hässjning bjuder vi på kaffe, dricka och bullar och lyssnar på spännande sägner från förr. Häst och vagn hämtar upp barn och vuxna på busshållplats Alby friluftsgård från kl 10.00 för färd till slättern. *Kul för hela familjen!*

Info: jonas.hedlund@tyreso.se 070-169 82 19.

Foto: Jonas Hedlund

Dyviks Lövängar

Program 2020

Du är mycket välkommen att delta i årets verksamhet - antingen Du vill lära Dig mer om kulturlandskapets traditionella vård och ekologi eller om Du bara vill få meningsfull och trevlig motion genom en aktiv miljövårdsinsats. Det blir nu 35 år sedan arbetsgruppen började återställa det mycket artrika och vackra lövängsområdet som idag är naturreservat. **Samling vid redskapsboden väster om Dyviksmaren. Redskap finns på plats.** Medtag arbetshandskar och oömma kläder. Arbetet på lövängarna sker på egen risk för deltagare över 18 års ålder. För yngre deltagare sker arbetet under målsmans/lärares ansvar. **Övrig info:** Harald Berg, haraldbergdyvik@gmail.com, Jonas Hedlund 070-4711658 eller Ulf Johansson 070-8765781.

Lördag 25 april kl. 10:

Fugning

Nedfallna kvistar och grenar räfsas ihop tillsammans med löv och annan förna till högar som bränns eller komposteras. Syftet är att underlätta slåttern, minska mossbildningen och att påverka näringsbalansen så att ängsfloran gynnas. Medtag förtäring och dryck.

Lördag 4 juli kl. 10:

Förslätter

Högvuxen vegetation (vass och högvuxna gräs) slås med lie och räfsas undan. Syftet är att gynna spädare och mer lågvuxna och konkurrenssvaga arter. Efter lunchen blir det en **blomstervandring i området**. Medtag förtäring, inklusive mycket vätska om det är varmt.

Lördag 25 juli kl. 9.30:

Lieinstruktion

Kl 10: Slätter. Ängarna slås med lie, höet räfsas ihop och forslas bort. Föreningen bjuder på traditionsenlig slätterlunch kl 12.

Lördag 1 augusti kl. 9.30:

Lieinstruktion

Kl 10: Slätter: De ängspartier slås, som vi inte hann med den 25 juli. Föreningen bjuder på lättare förtäring kl 12.

Lördag 5 september kl. 10:

Lövtäkt, årsmöte, höstslätter

Gallring och röjning av träd, buskar och sly för att få en bättre balans mellan ljus och skugga på ängarna. Medtag förtäring och dryck.

Lördag 3 oktober kl. 10:

Höstarbete

Gallring och röjning av träd, buskar och sly för att få en bättre balans mellan ljus och skugga på ängarna. Medtag förtäring och dryck.

**Arbetsgruppen
Dyviks Lövängar**

Foton: Sara Karlberg

Nordiska kusträddardagen - 2 maj

Lördag 2 maj kl. 10-13.00

På Nordiska kusträddardagen den 2 maj går människor i hela Norden ut längs sin närmsta strand, sjö eller annat vatten och plockar skräp. Det går givetvis bra att plocka skräp en annan dag också. Förra året deltog nästan 50 000 kusträddare bara i Sverige. Nedskräpningen av våra hav är ett av vår tids största miljöproblem. Tillsammans kan vi minska tillförseln av skräp som hamnar i havet.

I år städar vi stränderna runt Nyfors, både längs utloppet från TyresöFlaten och vid utloppet i Nyforsviken

För tredje året i rad arrangerar Tyresö Naturskyddsförening tillsammans med Tyresö Fiskevårdsförening och Krusboda scoutkår en strandstädardag. Med utgångspunkt i Nyfors går eller rör vi och plockar skräp vid strandkanterna. Plastsäckar får vi från "Håll Sverige Rent". Det kommer att finnas roddbåtar och flytvästar att låna för att kunna plocka skräp från vattnet. Dykare kommer att dyka efter skräp i vattnet. Barnen får testa att häva i vattnet för att se vilka djur som lever där. Ta gärna med matsäck, grill kommer att finnas. Kul för hela familjen!

Tillsammans tar vi bort skräpet från naturen!

Samlingsplats: Gräsytan bakom P-platsen vid Nyfors/Wättingeströmmen.

Hitta hit: Buss 873 till Nyfors. Gå ca 150m rakt ner på Nyforsvägen och sväng sedan vänster och fortsätt ca 250 m till vägen slutar.

Nu börjar Klimatomställningen komma igång i många länder...

Nu kommer äntligen signaler om att saker börjar hända. Till exempel växer marknaden för solpaneler på hela jorden.

T.o.m i Trumps **USA**. 2020 är Kalifornien den första delstat i USA som kräver att alla nya hus som byggs ska ha solpaneler installerade på hustaken. Andra delstater är på väg.

Kina har satt som mål att 20 procent av elproduktionen ska komma från sol 2030. **Chile** är mitt i en energirevolution där man bl.a. monterar solpaneler på sina officiella byggnader. **Indien** bygger jättesolcellsparker.

I **Tyskland stängs kolkraftverken** i rask takt. I **Storbritannien** kom 2012 42 % av elproduktionen från kolkraft. Förra året var motsvarande siffra 2%! I **Spanien** backade kolet som helhet med 33%!

På **Världsekonometiskt forum i Davos 2020** där finanseliten och ministrar från hela världen samlats hade i år temat klimat och hållbarhet. Istället för, som tidigare, global tillväxt och investeringar. (Tack Greta!)

Hur sker omställningen i Sverige?

Målet är noll klimatutsläpp 2045 (enligt Parisavtalet) och 70% minskade utsläpp i transportsektorn till 2030, jämfört med 2010. Hur når vi dit?

2017 antog Sverige ett **klimatpolitiskt ramverk**. Ramverket består av en klimatlag, klimatomställningsmål och ett klimatpolitiskt råd som består av 8 vetenskapsexperter som ska hålla koll på att regeringens beslut når målen. Regeringen ska också vart fjärde året ta fram en **klimatpolitisk handlingsplan**.

Den första handlingsplanen presenterades i dec 2019, och består av 132 åtgärds punkter. Se: regeringen.se. eller naturvardsverket.se och www.expressen.se/nyheter/klimat/alla-132-punkter-i-den-klimatpolitiska-planen/

Positiva signaler i Sverige när näringslivet börjar kliva på tåget!

- En av de värsta utsläppsgiganterna i Sverige är **SSAB** (Svenskt Stål AB) som tillsammans med Cementsa och Preem står för 1/3 av hela Sveriges koldioxidutsläpp. Nu tar SSAB ledningen för att minska stålindustrins koldioxidutsläpp. De kommer att vara **det första stålföretaget i världen** som levererar fossilfritt stål redan 2026 och sedan vara fossilfritt 2045!
- **Biltillverkarna** tävlar nu om att bli bäst på elbilar.
- **De kommuner i Sverige som ligger i framkant** med sitt klimatarbete (klimatkommunerna.se) har ett samarbete för att inspirera varandra och övriga kommuner till hållbar omställning. (**Tyresö har ansökt** om medlemskap)
- **Allt fler personer ställer om till en mer hållbar livsstil**, t.ex. genom att ta tåget istället för flyg och bil, minska sin konsumtion av kött, kläder o prylar och upptäcker att detta ger nya spännande upplevelser och perspektiv på livet!

Hur går det med klimatomställningen i Tyresö kommun?

Mål: Nollutsläpp av koldioxid 2045. (Nationellt mål)

Vägen dit? Hållbarhetsutskott, Hållbarhetsstrategi, Klimatstrategi ...

Vad händer nu?

Ja, det ska vi fråga de två strategierna den **16 mars kl.19.30 på Kvarnhjulet**.

Läs mer på sid 3.

Välkommen med då!

Läs mer om klimatarbetet i kommunen:

<https://www.mp.se/tyreso/just-nu/miljo-och-klimatarbetet-i-tyreso-kommun-intensifieras>

Här kan du kolla din klimatpåverkan:

www.klimatkontot.se

Vill du ta tag i de här frågorna lite mer konkret?

Kanske vara med i en studiegrupp om hållbarhet och klimat? Varför inte göra det tillsammans med några vänner eller andra intresserade? Då vill vi inbjuda till en intresseträff på biblioteket i **Tyresö C den 8 april kl.18**. Vi kommer använda oss av boken "**Gör Skillnad! Från klimatångest till handlingskraft**" skriven av Johanna Nilsson, Maria Soxbo och Emma Sundh.

Du kan göra en intresseanmälan med kontaktuppgifter till **Solveig Dahl**, solveig.dahl10@gmail.com, eller ring på mobil 070-350 11 39.

”För ett surrande Tyresö”

Foto: Daniel Mallwitz

Arbetet för att bevara arter och ekosystem måste ske i alla länder och på alla orter.

Vad görs då i vår kommun? Tyresö kommun har fattat ett mycket viktigt beslut:

Minst 50% av maten i kommunens verksamhet (Skolor bl.a.) ska vara ekologisk (Krav-märkt) och klimatsmart fr.o.m. nu!

Detta har stor inverkan på den biologiska mångfalden där denna mat odlas.

- hos grödor som odlas **utan konstgödsel**, är jordarna rika på maskar och olika mikroorganismer som berikar jorden och håller kvar vatten bättre.
- **ingen giftbesprutning** som dödar många växt- o insektsarter i och kring odlingarna, och förs vidare som rester i vår mat (hälsoskäl)

- **god djurhållning** där djuren får ha sitt naturliga beteende. (glada djur) och där djurens foder till stor del produceras på den egna gården istället för import från t.ex Brasilien.

I projektet ”Ett surrande Tyresö”, utmanas Tyresös skolor att under vintern bygga bihotell, för att hjälpa de vilda bina med boplatser. 11 skolor deltar och bihotellen kommer att ställas ut i vår, och då lär man sig också mycket om bin o pollinering.

En landskapsarkitekt har fått i uppgift att bl.a. göra en **pollineringsplan** och ev. ett biparadis.

Naturvården ska **skapa blomsterängar** på lämpliga områden på Alby men också längs olika grönstråk genom kommunen. (Det är roligt att man kunnat hämta inspiration från Naturskyddsföreningens "Rädda bina"-material).

Ängsslåttern på Ahlstorp och Dyviks Lövängar är också strålande exempel på hur vi bevarar den biologiska mångfalden! Men vi är mycket bekymrade över att kulturmarkerna runt torpen på **Tyresta** inte sköts. Här behöver det hända något.

Uddby gård, som också är en KRAV-certifierad gård, har så klart också en mycket viktig funktion genom att alla djuren som betar, håller landskapet öppet och starkt bidrar till den biologiska mångfalden.

Hejsan!

En hälsning från gården, där alla djuren mår gott och trivs trots avsaknaden av vinter. Vi fick nya fjällkor i somras, en mindre lantras med gott humör, och de står i lagårn under vintern. En ko med kalv, och åtta kvigor som förhoppningsvis får egna småkalvar längre fram. Våra Värmlandsfår är dräktiga och vi väntar lamning i andra halvan av april, vår bagge Tor går kvar och håller koll på flocken. Grisarna Disa och Doris bökar vidare och växer, och våra getter längtar till sommaren och skogsbete på berget. Kom gärna på våra Familjelördagar i vår – med ponnyridning, lammvisning den 9 maj och vedugnpizza.

Hälsningar från David & djuren

*Det blir Inga bär utan insekter som pollinerar.
Foto: Rolf Harbom*

EKONOMIBREV

Tyresö Naturskyddsförening, c/o Solveig Dahl, Renlavsgången 326, 135 35 TYRESÖ
mail: solveig.dahl10@gmail.com tel. 070-3501139

Hör gärna av dig och skicka din nya e-postadress till oss på
tyreso@naturskyddsforeningen.se

Naturens rum

Missa inte ett besök i Naturens rum där du kan hälsa på räven och ugglan m fl. Välkomna!

Öppet lördagar och söndagar kl 10-16 samt vardagar, vid förfrågan i caféet. Naturens rum ligger på Alby friluftsgård.

Studie
främjandet

Våra aktiviteter
arrangeras
i samarbete med
Studiefrämjandet

Så här blir du medlem i Naturskyddsföreningen

Anmäl per telefon: 08-702 65 77, mån - tor, kl 9-11.30, 12.30-14.

E-post: medlem@naturskyddsforeningen.se eller besök www.naturskyddsforeningen.se

Medlemskap 295:-
eller autogiro 24 kr/mån

Familjemedlemskap 356:-
eller autogiro 30 kr/mån

**Ungdomsmedlemskap
195:-** (under 25 år)
eller autogiro 16 kr/mån

Naturskyddsföreningen
Tyresö